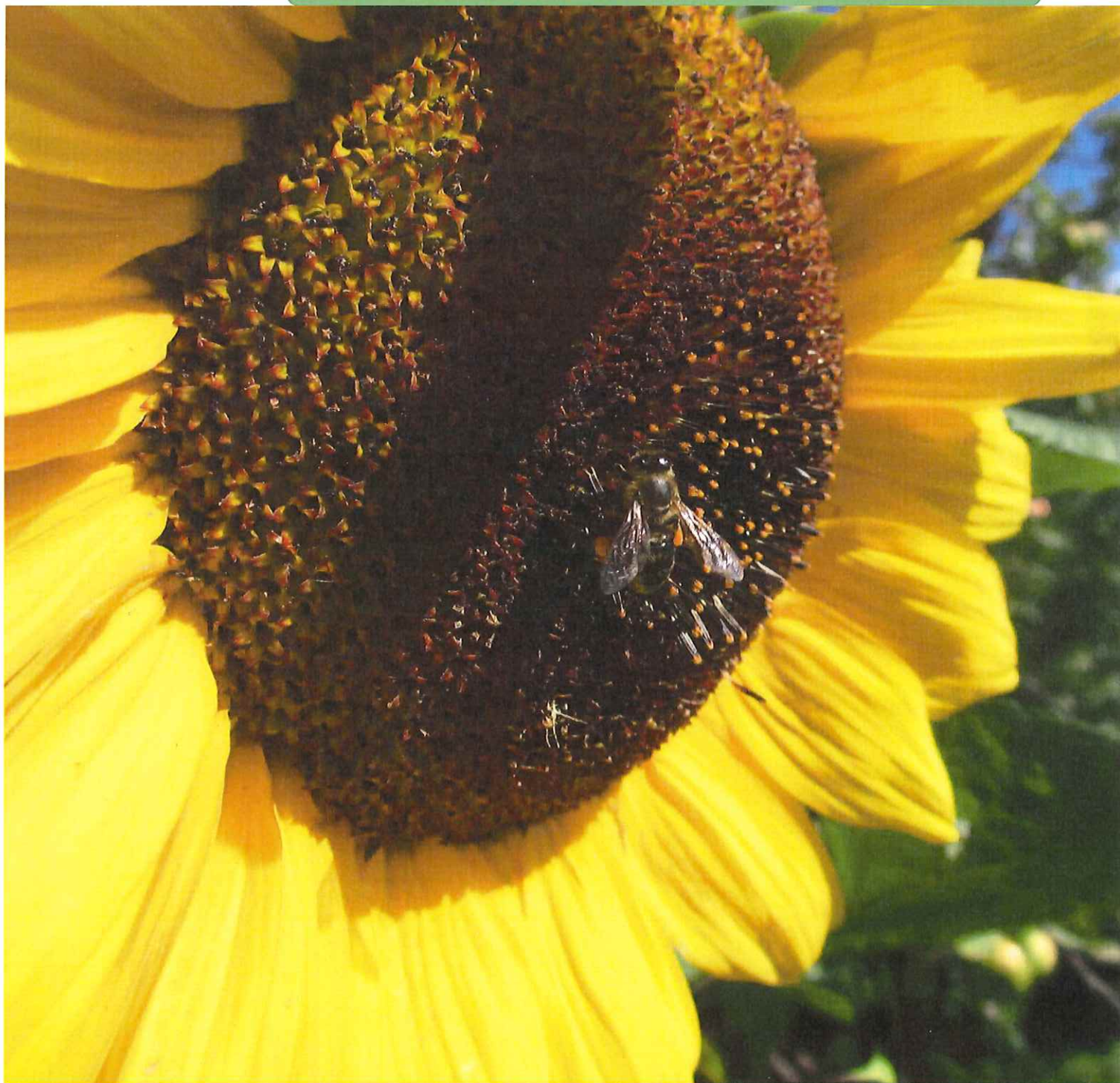

ZPRAVODAJ 1/2020

Místní akční skupiny Havlíčkův kraj

Slovo úvodem

Nové období, nové souhlasy a nové podpisy

Období 2014–2020 začalo skoro s tříletým zpožděním. Do oficiálního konce dotačního období nás ještě čeká vyhlášení jedné výzvy z IROP a minimálně dvou výzev z Programu rozvoje venkova. Projekty z výzev OPZ, IROP a PRV budou realizovány v roce 2022 i 2023, ale zároveň se připravuje už nové období 2021–2027, které by oficiálně mělo začít 1. 1. 2021. Bude se začínat všechno znova. Jsme ujišťováni, jak vše bude jednodušší, snazší, méně náročné na administrativu, zejména pro MAS již zkušené, které úspěšně čerpají prostředky v období 2014-2020. V lednu 2020 mělo vyjít „metodické stanovisko MMR“, kde by byl celý proces popsán, vyšlo v červnu. Víme, že musíme sepsat novou strategii, a především obhájit své území působnosti. Na Valné hromadě jsme Vás informovali, co vše od Vás budeme pro nové období potřebovat. Tam, kde si nás vyžádali, přijeli jsme obhajovat MAsku na zastupitelstva obcí apod. Doufala jsem, že do konce července podáme žádost o novou standardizaci. Nestalo se tak, protože někteří starostové si nás zapoměli zařadit do programu jednání svých zastupitelstev. V současné době ještě čekáme do konce srpna na poslední opozdilce.

Na podzim ještě plánujeme další setkání s aktéry z území k dalším výzvám, které ještě z peněz období 2014-2020 vyhlásíme.

Chtěla bych poděkovat všem, kteří jste neotáleli se svým rozhodnutím a snažili se nám naši práci usnadnit. Poděkování také patří mým spolupracovnícům, které doplňují data svědomitě do „systému“ a tzv. standardizaci připravují k odeslání na MMR. Jakmile bude naše MAS zkontrolována a splníme všechny náležitosti, můžeme dopisovat naši novou integrovanou strategii, na které pracujeme. Pro tvorbu nové strategie jsme na našich stránkách spustili dotazník, který může vyplnit kdokoli z území a svými názory tak přispět k lepšímu zaznamenání Vašich potřeb do nového dokumentu. **Součástí strategie budou tzv. programové rámce, které by měly vyjadřovat Vaše konkrétní potřeby. Chceme po Vás zásobníky Vašich projektových záměrů s vyčíslením předběžných nákladů. Vím, že je to „věštění z křišťálové koule“, ale nikde není psáno, že projekt zmiňovaný v akčním plánu musíte bezpodmínečně realizovat. V opačném případě, bude však těžké přes MAS žádat, anebo bude MAS muset neustále žádat o změny strategie a Vaše dodatečné nápady a potřeby doplňovat do dokumentu. Takže se také může stát, že se za celé období „nepohneme“ z místa a budeme jenom něco měnit (žádat o změny)!**

Prosím Vás tedy o trpělivost s námi a odpovídejte nám na e-maily. Často máme pocit, že polovina území vymřela. Víme, že máte jiné starosti, ale není nic jednoduššího, než potvrdit „přečtení“ elektronické pošty 😊, abychom poznali, že na druhém konci existuje někdo, kdo o našich informacích ví. **Novou integrovanou strategii bychom měli odevzdat nejpozději do 31. 1. 2021!!!** Čas rychle běží a máme ještě plno práce. Jisté je, že budeme do konce roku muset svolat Valnou hromadu, abychom si novou strategii schválili a mohli ji na MMR předložit. Možná, že se tedy společně uvidíme, pokud nám to vládní nařízení dovolí, v období Vánoc.

Těšíme se s Vámi na shledanou 😊

Za kancelář MAS Havlíčkův kraj
Jaroslava Hájková, vedoucí zaměstnanec pro SCLLD

Pro další období komunitně plánovaného rozvoje 21+ musí MAS Havlíčkův kraj projít standardizací stejně jako v předchozím období. Z tohoto důvodu jsme žádali obce z našeho území o opětovné schválení a podepsání územního souhlasu pro období 2021–2027. V období prosinec 2019 – únor 2020 jsme se s představiteli obcí setkávali na komunitních jednáních, kde jsme jim pomocí prezentace představili nejenom požadavky, které na ně budeme mít, ale také předpokládané možnosti do dalšího období pro obce i obyvatele zde žijící nebo podnikající.

V současné době je vyhlášená výzva na podávání standardizace pro všechny MAS v České republice, která je otevřená do 30. září 2020. Všechny obce na území MAS Havlíčkův kraj zůstávají, do dalšího období k nám přistupuje ještě Krátká Ves. Počet obcí se rozrůstá na číslo 65.

Stejně jako standardizace nás pro nové období čeká také tvorba strategie CLLD 21+, která se bude skládat ze dvou částí ANALYTICKÉ a části zvané AKČNÍ PLÁNY. Do analytické části jsme s představiteli obcí při animaci území rozebírali požadavky každého jednotlivého území, aby budoucí strategie MAS Havlíčkův kraj přímo odpovídala jejich potřebám. Akční plány budou potom jednotlivě rozebírat předchozí část analytickou, kde se budeme detailně zabývat záměry, které obce a potencionální žadatelé plánují a chystají se realizovat.

Připravované operační programy do dalšího období CLLD 21+

- OPERAČNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ (OPŽP)
- INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM (IROP)
- STRATEGICKÝ RÁMEC SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY (SZP) – dříve PROGRAM ROZVOJE VENKOVA
- OPERAČNÍ PROGRAM KONKURENCESCHOPNOST (OP K)
- OPERAČNÍ PROGRAM ZAMĚSTNANOST (OP Z+)
- OPERAČNÍ PROGRAM JAN ÁMOS KOMENSKÝ (OP JAK) – v souvislosti s ANIMACÍ ŠKOL a MAP (místní akční plány vzdělávání)
- OPERAČNÍ PROGRAM TECHNICKÁ POMOC (OPTP)

V současné době ještě není přesně známo, zda budou mít všechny MAS veškeré operační programy nebo se bude jednat pouze o výběr některých z nich.

Předpokládaná opatření, do kterých bude možné požádat žádost o dotaci

- Bezpečnost v dopravě včetně mostů
- Infrastruktura pro cyklistickou dopravu
- Revitalizace veřejných prostranství včetně zastávek
- IZS – jednotky sboru dobrovolných hasičů (pouze pro JPO II a III), zbrojnice a technika a nově nádrže na vodu
- Navyšování kapacit u mateřských škol a dětských skupin včetně hygienických požadavků

- Základní školy, klíčové kompetence, kmenové učebny, bezbariérovost, zájmové, neformální a celoživotní vzdělávání
- Zázemí pro sociální služby
- Komunitní centra budou v PRV
- Kulturní památky nemusí být v UNESCO a Národní kulturní památky
- Místní muzea
- Obecní a městské knihovny
- Veřejná infrastruktura cestovního ruchu – parkoviště, amfiteátr

U MAS Havlíčkův kraj samozřejmě žádají o dotace nejenom obce, ale jsou zde možnosti také pro podnikatele, kteří nejčastěji využívají dotace z Programu rozvoje venkova (PRV), Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) nebo z Operačního programu zaměstnanost (OPZ).

Více o novém dotačním období 21+ naleznete zde: <https://www.havlickuvkraj.cz/scld-2021-2027/komunitni-jednani>

Anketní šetření pro MAS Havlíčkův kraj, o.p.s.

V měsíci srpnu probíhá anketní šetření za účelem zjištění oblastí rozvojových potřeb a potenciálu území působnosti MAS Havlíčkův kraj, o.p.s. Odkaz na anketu se objevil na internetových stránkách <https://www.havlickuvkraj.cz/aktuality/anketni-setreni-pro-mas-havlickuv-kraj-o.p.s>, byl rozeslán emailem našim partnerům s prosbou o distribuci občanům, a také na našem facebookovém profilu <https://www.facebook.com/mashavlickuvkraj>. Výstupy ze šetření budou použity při tvorbě nové integrované strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) pro programové období 2021 – 2027.

Valná hromada 9. 6. 2020

Valná hromada MAS Havlíčkův kraj proběhla 9. 6. 2020, v předchozím datu 27. 3. 2020 také per rollam. Zúčastnilo se 53 členů. Zápis naleznete na odkazu: <https://www.havlickuvkraj.cz/mas-havlickuv-kraj/dokumenty>

Jedním ze schválených bodů, kterého se týká změna SCLLD bylo zařazení článku 20 do programového rámce PRV. Změny v SCLLD se týkají zařazení čl. 20 do programového rámce Programu rozvoje venkova (PRV). Z mid-term evaluace a ze setkání se starosty obcí, které se konalo v březnu 2020 v Malé Losenici, vyplynuly prioritní oblasti, o které je v území zájem.

Ke změnám programového rámce PRV v SCLLD dochází v souladu s mid-term evaluací realizace Integrované strategie území (SCLLD) MAS Havlíčkův kraj, o.p.s. pro období 2014 – 2020: ponechává se **fiche 2 (Podpora rozvoje zemědělských podniků)**, **fiche 11 (Investice do lesnických technologií a techniky)**, **fiche 14 (Projekty spolupráce MAS)** a **fiche 15 Živá obec (článek 20 – Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech)**.

Nově zařazená fiche 15 – Živá obec, tzv. článek 20 zahrnuje tyto 3 oblasti:

a) Veřejná prostranství v obcích

Žadatel: obec nebo svazek obcí

Dotace: 80 % způsobilých výdajů

Způsobilé výdaje

Dotaci lze poskytnout na následující investiční výdaje nebo na drobný dlouhodobý hmotný majetek:

- 1) vytváření/rekonstrukce veřejných prostranství obce zejména úprava povrchů (včetně zatravnění), osvětlení, oplocení a venkovní mobiliář (lavičky, venkovní stoly, odpadkové koše, veřejné WC, psí záchody, stojany na kola, zábradlí, úřední desky, informační panely, orientační mapy, plakátovací plochy, rozcestníky, pomníky),
- 2) vytváření/doplnění soliterních prvků sloužících k dotvoření celkového charakteru veřejného prostranství - herní a vodní prvky (kašny, fontány, pítka a ptačí napajedla či koupadla)
- 3) doplňující výdaje jako součást projektu (parkoviště, odstavné a manipulační plochy) - tvoří maximálně 30% projektu
- 4) nákup nemovitosti

b) Mateřské a základní školy

Podpora zahrnuje investice do mateřských a základních škol nenavyšující kapacitu zařízení

Žadatel: Obec nebo svazek obcí, příspěvková organizace zřízená obcí nebo svazkem obcí, dále školské právnické osoby vykonávající činnost škol a zapsané ve školském rejstříku, které nejsou zřízeny krajem či organizační složkou státu.

Dotace: 80 % výdajů, režim de minimis

Způsobilé výdaje

Dotaci lze poskytnout na následující investiční výdaje nebo na drobný dlouhodobý hmotný majetek:

- 1) rekonstrukce/rozšíření mateřské/základní školy i jejího zázemí a doprovodného stravovacího a hygienického zařízení; venkovní mobiliář a herní prvky v případě mateřské školy
- 2) pořízení technologií a dalšího vybavení mateřské/základní školy či doprovodného stravovacího zařízení
- 3) doplňující výdaje jako součást projektu (úprava povrchů, výstavba odstavných ploch a parkovacích stání, výstavba přístupové cesty v areálu školy, oplocení; venkovní mobiliář a herní prvky v případě základní školy) - tvoří maximálně 30 % projektu
- 4) nákup nemovitosti

f) Kulturní a spolková zařízení včetně knihoven

Oblasti podpory

Podpora zahrnuje investice do staveb a vybavení pro kulturní a spolkovou činnost (obecní, kulturní, spolkové a víceúčelové domy, společenské, koncertní a divadelní sály, kina, klubovny, sokolovny a orlovný) včetně obecních knihoven.

Definice žadatele/příjemce dotace: Obec nebo svazek obcí, příspěvková organizace zřízená obcí nebo svazkem obcí, nestátní neziskové organizace (spolek, ústav, o.p.s.), registrované církve a náboženské společnosti a evidované (církevní) právnické osoby. **Míra dotace: 80 %**

Způsobilé výdaje

Dotaci lze poskytnout na následující investiční výdaje nebo na drobný dlouhodobý hmotný majetek:

- 1) rekonstrukce/obnova/rozšíření kulturního a spolkového zařízení i příslušného zázemí (šatny, umývárny, toalety) včetně obecních knihoven
- 2) pořízení technologií a dalšího vybavení pro kulturní a spolkovou činnost včetně obecních knihoven
- 3) doplňující výdaje jako součást projektu (úprava povrchů, výstavba odstavných ploch a parkovacích stání, oplocení, venkovní mobiliář, informační tabule, zabezpečovací prvky) - tvoří maximálně 30 % projektu
- 4) nákup nemovitosti

Prezentace MAS Havlíčkův kraj k článku 20 zde: <https://www.havlickuvkraj.cz/scld-2021-2027/komunitni-jednani>

Čerpání podle území z MAS Havlíčkův kraj, o.p.s. k 31. 7. 2020

Celkové částky čerpání dotací podle jednotlivých území k 31. 7. 2020

<u>území Žďár nad Sázavou</u>	<u>29 727 901,84 Kč</u>
<u>území Přibyslav</u>	<u>13 890 966,20 Kč</u>
<u>území Ždírec nad Doubravou</u>	<u>12 857 646,75 Kč</u>
<u>území Velká Losenice</u>	<u>7 759 800,70 Kč</u>
<u>území Kruceburk</u>	<u>6 133 261,52 Kč</u>
<u>území Křižánky</u>	<u>5 505 750,00 Kč</u>
<u>území Kameničky</u>	<u>4 941 041,20 Kč</u>
<u>území Ostrov nad Oslavou</u>	<u>3 531 722,00 Kč</u>
<u>území Hodíškov</u>	<u>2 995 800,00 Kč</u>
<u>území Žižkovo Pole</u>	<u>2 625 000,00 Kč</u>

území Nové Veselí	1 495 893,75 Kč
území Obyčtov	1 400 778,00 Kč
území Vojnův Městec	1 196 675,10 Kč
území Vatín	1 124 603,00 Kč
území Svratka	1 091 836,90 Kč
území Česká Bělá	1 027 450,00 Kč
území Svratouch	956 498,00 Kč
území Bohdalov	930 553,50 Kč
území Sobíňov	819 540,00 Kč
území Havlíčkova Borová	469 550,00 Kč
území Sněžné	232 466,00 Kč
území Fryšava pod Žákovou horou	211 750,00 Kč
území Pohled	179 100,00 Kč

Celková částka vyčerpaných dotací k 31. 7. 2020

101 105 585 Kč

Aktuálně administrované a připravované výzvy

Dvě uzavřené výzvy z IROP (Integrovaný regionální operační program), které jsou nyní administrovány řídicím orgánem:

Výzva č. 5 MAS Havlíčkův kraj – IROP – "Infrastruktura pro vzdělávání a celoživotní učení II"

Více informací zde: <https://www.havlickuvkraj.cz/scld-2014-2020/vyzvy/irop/vyzva-c.-5-mas-havlickuv-kraj-e28093-irop-e28093-infrastruktura-pro-vzdelavani-a-celozivotni-uceni-ii>

Výzva č. 6 MAS Havlíčkův kraj – IROP – "Podpora sociálních služeb II"

Více informací zde: <https://www.havlickuvkraj.cz/scld-2014-2020/vyzvy/irop/vyzva-c.-6-mas-havlickuv-kraj-e28093-irop-e28093-podpora-socialnich-sluzeb-ii>

Jednu uzavřenou výzvu z OPZ (Operační program Zaměstnanost), která je nyní administrována řídicím orgánem.

Výzva č. 9 MAS Havlíčkův kraj – Vytváření pracovních příležitostí pro znevýhodněné skupiny obyvatel, opatření 2

Více informací zde: <https://www.havlickuvkraj.cz/scld-2014-2020/vyzvy/opz/vyzva-c-9-mas-havlickuv-kraj-e28093-vytvareni-pracovnich-prilezitosti-pro-znevychodnene-skupiny-obyvatel-opatreni-2>

Jednu uzavřenou výzvu z PRV (Program rozvoje venkova), která je nyní administrována řídicím orgánem.

Výzva č. 6: Program rozvoje venkova

Více informací zde: <https://www.havlickuvkraj.cz/scld-2014-2020/vyzvy/prv/vyzva-c-6-program-rozvoje-venkova>

Připravujeme výzvy:

- **IROP (Integrovaný operační regionální program):** Výše zůstatků jednotlivých opatření již nejsou vhodné pro vyhlášení dalších výzev. Po dohodě s Řídicím orgánem IROP je nutné přesunout zůstatky do opatření „**Infrastruktura pro vzdělávání a celoživotní učení**“. O výzvy tohoto opatření je zájem. Výzva bude pravděpodobně vyhlášena ke konci roku 2020, alokace bude upřesněna podle aktuálního stavu realizace projektů.
- **PRV (Program rozvoje venkova):** Další výzva bude vyhlášena nejdříve v prosinci 2020. Žadatelé budou moci podávat projekty do fichí: **fiche 2 (Podpora rozvoje zemědělských podniků), fiche 11 (Investice do lesnických technologií a techniky), fiche 14 (Projekty spolupráce MAS) a fiche 15 Živá obec (článek 20 – Základní služby a obnova vesnic ve venkovských oblastech).**
- **OPŽP (Operační program Životní prostředí) a OPZ (Operační program Zaměstnanost):** Na základě pokynů řídicích orgánů nebudou v tomto roce žádné výzvy z těchto operačních programů.

Pomáháme školám a školkám z našeho území (ANIMACE ŠKOL)

V programovém období 2014-2020 vykonává naše místní akční skupina tzv. Animaci škol a školských zařízení pro OP VVV. Tato činnost je financována prostřednictvím SC 4.2 Integrovaného regionálního operačního programu, tedy podpora vzdělávacím organizacím je prostřednictvím naší MAS poskytována bezúplatně. V současné době manažerka MAS (animátorka) poskytuje metodickou pomoc s žádostmi z Šablon II (zprávy o realizaci, žádosti o změny – změny aktivit, prodloužení projektů atp.) a nově také s podáváním žádostí do Šablon III.

Náplní činnosti MAS v rámci animace je:

- metodická pomoc školským zařízením s výběrem vhodných šablon
- školení pro žadatele a příjemce ZŠ a MŠ, ZUŠ, SVČ a další školský zařízení
- konzultační činnost při realizaci projektu, např. zadávání veřejných zakázek, povinné publicitě
- metodická pomoc při zpracování zpráv o realizaci a udržitelnosti projektu, zadávání dat do monitorovacího systému, zajištění správnosti předávaných výstupů,
- metodická pomoc s vypořádáním připomínek ke zprávám o realizaci a udržitelnosti projektu,
- metodická pomoc při kontrole na místě, při ukončování realizace projektu a při přípravě závěrečné zprávy o realizaci projektu.

Potřebujete pomoc s podáním žádosti?

Potřebujete se poradit?

Chcete nejnovější informace?

Ozvěte se

Kontaktní osoba: Ing. Hana Chlubnová, 739 626 612, clubnova@havlickuvkraj.cz

Více informací na <https://www.havlickuvkraj.cz/scld-2014-2020/animace-sko>

Projekt s názvem Regiony sobě

Podpora lokální ekonomiky skrze prezentaci místních podnikatelů na webu REGIONY SOBĚ!

Místní akční skupina Havlíčkův kraj, o.p.s. se zapojila do projektu Národní sítě Místních akčních skupin České republiky s názvem **REGIONY SOBĚ**. Jedná se o projekt na podporu lokální ekonomiky skrze prezentaci místních podnikatelů na webu <http://www.regionysobe.cz/>. Zde si každý může vyhledat podnikatele a podniky z různých odvětví (obchody a prodejny - potraviny a přírodní produkty - řemesla - rukodělné výrobky - služby - stravování a ubytování), a to nejenom ty, kteří působí na území MAS Havlíčkův kraj, ale i po celé České republice. Zákazník získá přehled o službách, které určitá lokalita nabízí, ale také možnost kontaktovat podnikatele a podpořit ho koupí vouchery. Podnikatel po zaplacení vystaví zákazníkovi fakturu, kterou mu pošle e-mailem spolu s příslušným vouchery.

Cílem není jen propagovat tisíce drobných regionálních producentů, ale vytvořit i unikátní databázi toho nejkvalitnějšího, co české regiony nabízí a co je třeba zachovat a podporovat.

Prezentace každého podnikatele na webu je ZDARMA a zahrnuje identifikační a kontaktní údaje, informace o činnosti a sortimentu, fotografie a umístění na mapě ČR.

K rozvoji regionu můžeme přispět také my všichni!

V případě, že máte zájem o prezentaci na webu **REGIONY SOBĚ**, prosím, kontaktujte správce webu Kateřinu Niklfeldovou na e-mailové adrese niklfeldova@havlickuvkraj.cz, telefon 722 945 540. Na webových stránkách <https://www.havlickuvkraj.cz/aktuality/podpora-lokalni-ekonomiky-skrze-prezentaci-mistnich-podnikatelu-na-webu-regiony-sobe> najdete formulář, který po vyplnění stačí s několika fotografiemi k propagaci poslat na výše uvedenou emailovou adresu.

Dnes je již v projektu zapojeno téměř 2000 podniků z celé České republiky!

HAVLÍČKŮV KRAJ A ŽĎÁRSKO SOBĚ!

Krizová situace nás naučila, že je rozumné spoléhat
v některých ohledech sami na sebe. Silní lidé dělají silný region!

Poznejte lépe svůj region

Pátrejte a objevujte, co všechno se u nás v regionu vyrábí, nabízí a koná. Zajedte si do okolních obcí, prozkoumejte internet. Pestrost nabídky vás překvapí a poznáte spoustu báječných lidí.

Propagujte region

Pozvěte své známé na dovolenou do našeho regionu a připravte jim plán, co všechno mohou poznat a zažít. Nakupte dárky od lokálních výrobců, remeslníků, zemědělců či poskytovatelů služeb. Sdílejte na sociálních sítích vše, co se v regionu vyrábí, nabízí či koná.

Prispějte sami do místní ekonomiky

Nabídněte své přebytky, pokud máte více, než spotřebujete. Pronajměte přes leto horní patro vašeho domu nebo nabídněte vypěstky ze zahrádky. Máte-li čas, staňte se dobrovolníky. Nebo sledujte poptávky po brigádách místních firem, zemědělců, spolků a institucí.

Podpořte region finančně

Přemýšlejte na skále: vyrobeno v naší obci – v našem regionu – v našem kraji – v naší zemi – na našem kontinentu. Až to bude možné, dopřejte si v blízké restauraci pořádný oběd, navštivte regionální muzeum či sportoviště. Nákupem lokálních produktů a služeb podpořte zaměstnanost a ekonomickou prosperitu v regionu!

Lokální ekonomika je jako vědro. Je-li děravé, odtéká z něj zbytečně moc peněz mimo náš region. Najdeme a ucpeme tyto díry, abychom posílili naši stabilitu a soběstačnost!

Proto přemýšlejme, jak lokální ekonomiku společně podpořit.
Pokud máte nápad, podělte se o něj s námi.

KONTAKT NA VAŠI MÍSTNÍ KRČNÍ SKUPINU, která podporuje rozvoj regionu prostřednictvím
Strategie CLLD mj. v rámci vyhlášených dotačních výzev
www.havlickuvkraj.cz
Více ke kampani REGIONY SOBĚ! na www.regionysobe.cz

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Havlíčkův kraj o.p.s.
Sokolův 500, Zábřeh nad Osavou
<http://www.havlickuvkraj.cz>

Projekt „CISTERSCAPES – Cisterciácké krajiny spojující Evropu“ se stane základem široké mezinárodní spolupráce, jejímž cílem je vytvoření evropské sítě regionů, v nichž se doposud nacházejí krajiny významně ovlivněné působením jednotlivých klášterů cisterciáckého řádu. Současně má tato síť **ambice získat prestižní označení Evropské dědictví (EHL)** tak, aby bylo možno zdůraznit mimořádný význam krajiny cisterciáků pro evropskou historii.

Celkově se na mezinárodním projektu podílí 18 partnerů z Německa, České republiky, Rakouska, Slovinska, Polska a Francie. Hlavním realizátorem projektu je Landkreis Bamberg (Bavorsko), smluvními partnery v projektu jsou MAS Rozkvět, z.s. (klášter Vyšší Brod, Jihočeský kraj), MAS Světovina, o.p.s. (klášter Plasy, Západočeský kraj), **MAS Havlíčkův kraj, o.p.s. (klášter Žďár nad Sázavou, Kraj Vysočina)** a MAS Buchlov, z.s. (klášter Velehrad, Zlínský kraj).

Významnou finanční podporu MAS Havlíčkův kraj, o.p.s. na spolufinancování vybraných aktivit projektu poskytl **Kraj Vysočina**.

Cisterciácké krajiny napříč Evropou budou v rámci realizace projektu prozkoumány, historicky zdokumentovány a jednotně zachyceny ve velkém měřítku. Do inventarizace se zapojí nejen odborné týmy, ale také zájemci přímo z jednotlivých lokalit v rámci terénních průzkumů. Současně budou použity moderní technologie pro topografické terénní průzkumy a vizualizaci 3D. Výsledky inventarizace budou zpracovány na úrovni osvětové pro širokou veřejnost a edukačně pro děti a mládež tak, aby bylo možné co nejlépe podpořit zvýšení povědomosti o společné evropské identitě cisterciáckých krajin a jejich vlivu na naši vlast, historii i přítomnost.

Projekt také zaměří pozornost na zvýšení hodnoty zapojených regionů z hlediska turismu, vzniknou jak lokální historicko-turistické bedekry, tak návrhy mezinárodních cestovatelských tras anebo mobilní aplikace pro vizualizaci, která umožní propojit virtuální rozšířenou realitu se zážitkem osobní návštěvy kulturní krajiny.

Cisterciácký řád měl mimořádný význam při kolonizaci a civilizaci západní i střední Evropy

Založením cisterciáckého řádu v roce 1098 v burgundském Cîteaux (Cistercium) začalo jedno z nejdůležitějších náboženských reformních hnutí středověku. Základem cisterciáckých předpisů se stala řehole sv. Benedikta. Mniši hledali samotu a nezávislost na jakýchkoliv světských i církevních zásadách, a disciplína „ora et labora“ (modli se a pracuj) je zcela odlišila od ostatních řádů. Svého evropského rozmachu mohl řád dosáhnout na tu dobu nezvyklou organizační strukturou – soudržnost klášterů mezi sebou na principu přesné určeného napojení nových klášterů (filiace), jednotné zadání (Carta Caritatis), péče opata z mateřského kláštera (vizitace) a každoroční setkávání všech opatů (generální kapitula) učinily z cisterciáckého řádu první evropskou síť.

Ve 12. a 13. století byli cisterciáci nejdůležitějším mnišským řádem ve Střední Evropě co se týče náboženství a spirituality, kláštery hrály také stále významnější roli jakožto hospodářské a obchodní jednotky a staly se v řadě regionů nositeli kolonizace a následné civilizace. Nejinak tomu bylo v Čechách a na Moravě.

U žádného jiného středověkého řádu nehrál výběr místa pro založení kláštera tak podstatnou roli jako u cisterciáků, statuta předepisovala ústranní a odlehlost. Soběstačné zemědělství a samozásobení se mělo odehrávat v blízkém okolí kláštera, rozhodující v tomto směru byla použitelnost tekoucí vody, pozemky pro polní hospodářství, chov dobytka a ovocnářství nebo vinařství. Rovněž potřebný les byl většinou k dispozici ihned nebo vznikl z klášterní iniciativy. Požadavek řádových pravidel na odloučenosti i způsob života podpořený prací vlastními rukou dal vzniknout specifické klášterní krajině, která se zrodila v dosahu klášterního vlivu.

Tak se mohl ve velmi krátké době rozšířit po takřka celé Evropě specifický typ cisterciáckého vlivu na okolní prostor. I přes všechny odlišnosti přírodního prostředí a kulturní rozdíly prosvítá základní struktura těchto stop v krajině, a to až do dnešních dní. Dokonce i v případech, že je klášter již několik staletí zrušený. Poznávacími znameními pro tuto klášterní krajinu jsou především promyšlený vodní systém sloužící k zavodňování i odvodňování kláštera i jako zdroj energie (mlýn) a rozsáhlé rybníkářství vzhledem k postním předpisům v jídle, specializované hospodářské dvory (grangie) s odpovídající velikostí půdních parcel pro obdělávání polí i chov dobytka tvořící základ klášterního hospodářství, rozsáhlé lesní porosty sloužící jako zásobárna stavebního i palivového dříví, vinařství pro liturgické potřeby, ale i obchod, v regionech pro víno nevhodných pěstování ovoce či chmele, a také městské dvory, které zajišťovaly odbyt přebytků na trzích.

Především v období baroka vznikaly působením jednotlivých cisterciáckých klášterů také sakrální krajiny s božími muky, polními kříži, sochami sv. Jana Nepomuckého i Panny Marie, kalváriemi, zastaveními křížové cesty, kaplemi i poutními kostely. Takováto krajina měla působit i na nitro člověka, úzce souvisela s péčí o lidovou zbožnost. Tam, kde to bylo možné, byly sakrální stavby ovlivňující okolní krajinu propojeny cestami, osázené stromovými alejemi a lemované božími muky jakožto znameními cesty i pobožnosti. Cisterciáci také „objevili“ architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichela a jsou „zodpovědní“ za mnohé krajinné skvosty křesťanské víry. Významné barokní dílo je poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáru nad Sázavou, zapsaný na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.

Pověsti z našeho území

Pověst o poustevníkovi

Na jihovýchod od borovského kostela, asi 1,5 km, v lese zvaném Pasíčka se nachází studánka s velmi dobrou pramenitou vodou. Říká se jí Poustevníkova studánka. Od ní asi 120 metrů severněji je tzv. poustevníkova skála a v ní bývala malá jeskyně. Před jeskyní byla sroubena ze dřeva na kamenné podezdívce chatrč a v ní přebýval jakýsi divný muž. Obydlí si ohradil a založil malou zahrádku, kde pěstoval květiny i běžnou zeleninu pro svoji skrovnou potřebu.

Obyvatelé borovští spatřovali tohoto člověka - poustevníka - třikrát denně, když chodil zvonit na věž kostela. Oblečen byl vždy v tmavý šat utkaný ze žíní. V letní dobu si hlavu zdobil věnečkem uvitým z lučního kvítí. Nikdo nevěděl, odkud přišel, neznal nic z jeho minulosti, a proč žije tak odloučen od lidí. Úzkostlivě se jim vyhýbal, zvláště pak ženám. Jinak ho nejmenovali než Ondřej poustevník. Jako odplatu za každodenní zvonění mu občas nosili poblíž poustevny trochu jídla.

Časem si lidé na podivného samotáře zvykli a i on slevil ze své plachosti. Sbíral léčivé byliny a nemocným v čas potřeby dával. Až jednoho dne se neozvalo jeho pravidelné zvonění, ani druhý den, ni třetí se zvony neozvaly. Obyvatelé Borové začali Ondřeje hledat. Byl nalezen v borovském kostele, na stupních oltáře, již vychladlý. V ruce svíral papír, na kterém vysvětloval své podivinství. Přišel z Bavor, utekl do lesů z nešťastné lásky, na kterou chtěl po zbytek života zapomenout. List byl psaný švabachem a byl uložen pryč do báně věže kostela, která však vyhořela dne 26. ledna 1875, a písemnosti se nedochovaly.

Asi tak za 5 až 10 roků byla poustevna znovu obydlena, ale to již na kratší čas. O tom si staří sdělovali toto: Jeden mladík z nedaleké tvrze mezi Velkou Losenicí a Sázavou chodil do Borové za milou dívkou. Chodívала mu k lesu naproti. Stala se však strašná událost. Když přišla na kraj lesa, napadl ji starý medvěd samotář. Děvče jím bylo rozsápáno, byla jeho třetí obětí. (*Starý medvěd lidobijec byl zastřelen koncem XVII. století na rozhraní revírů Borová – Račín.*) Zoufalý jinoch se zabydlel na několik let v poustevně. Znovu při ní zryl malé políčko a na vrcholu skály postavil vysoký kříž z březového dřeva. Později náhle zmizel bez jakékoli stopy. Dlouho se mezi lidem vyprávělo o podivných osudech poustevníků.

Lidé zapomínali a dnes už málokdo ví, proč se v Pasíčkách u poustevny a malé tůňce s dobrou pitnou vodou říká Poustevníkova studánka. (*Na podzim roku 1984 vyhloubena studna - odběr vody pro Žižkovo Pole a Macourov.*)

Jako školák jsem tuto historii slýchal od starých při draní peří a jako nejpřesvědčivější se mi jevílo vyprávění bývalého dlouholetého starosty Františka Štefáčka, čp. 52.

V Pasíčkách bývala jeskyně a před ní v chatrči větvemi kryté žil poustevník – starý Dohnal to dobře pamatuje, jaká byla, a mně to vypravoval. Pak, když na "Horní Vubci" se stavěly chalupy, tak skálu roztrhali na kámen. Věčná škoda toho! - potud vyprávění p. Štefáčka.

Pověst zaznamenal Kamil Hájek († 1986) ve své soukromé kronice

Pověst ilustrovala Iva Hauptmanová, IDEA Grafik Svratka

Zpravodaj MAS Havlíčkův kraj – číslo 1/2020

Tento informační materiál vydala MAS Havlíčkův kraj, o. p. s.

Sídlo: Školní 500, 82 63 Ždírec nad Doubravou

Kancelář: Havlíčkova ulice 67, 582 23 Havlíčkova Borová,

Kontakty:

Telefon: 561 116 138

Jaroslava Hájková - vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD MAS, hajkova@havlickuvkraj.cz

Ing. Hana Chlubnová - projektový manažer MAS/animace škol, chlubnova@havlickuvkraj.cz

Ing. Yvona Jandová – projektový manažer MAS, jandova@havlickuvkraj.cz

Jitka Škaredová - účetní/administrativní pracovník CLLD, skaredova@havlickuvkraj.cz

Bc. Kateřina Niklfeldová – projektový manažer MAS, niklfeldova@havlickuvkraj.cz